

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПРИКОРДОННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ
ІМЕНІ Б.ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

Кафедра адміністративної діяльності факультету правоохоронної діяльності

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Пдм. 08.1 АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА»
ОПП «Правоохоронна діяльність»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 26 Цивільна безпека

Спеціальність: 262 Правоохоронна діяльність

Кваліфікація: магістр правоохоронної діяльності

Професійна кваліфікація: офіцер оперативно-тактичного рівня Державної прикордонної служби України

Форма здобуття освіти: денна

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна «Актуальні проблеми міжнародного права», є вибірковою для вивчення ОПІ «Правоохоронна діяльність». Вивчається протягом 4-го семестру на кафедрі адміністративної діяльності.

ТРИВАЛІСТЬ КУРСУ

Всього 4 кредитів (120 годин): 60 годин аудиторної роботи, 40 годин самостійної роботи 20 годин індивідуальної роботи.

Мета вивчення навчальної дисципліни – підготовка висококваліфікованих фахівців Державної прикордонної служби України, які добре обізнані з теоретичними і нормативними положеннями, що стосуються загальних положень міжнародного права, співвідношення міжнародного права та внутрідержавного права, суб'єктів міжнародного права, основних принципів сучасного міжнародного права, права міжнародних договорів, права міжнародних організацій, міжнародного гуманітарного права, права міжнародної безпеки, міжнародного морського права.

Завдання навчальної дисципліни - підвищення загального освітнього рівня слухачів; поглиблення теоретичних знань про сутність та принципи міжнародного права; дати характеристику елементам, що традиційно складають вчення міжнародного права; розгляд міжнародно-правових відносин, суб'єктів міжнародного права, їх статус, особливостей окремих галузей міжнародного права; з'ясування актуальних питань окремих підгалузей міжнародного права; виділення тенденції в міжнародно-правовому регулюванні.

Вивчення навчальної дисципліни забезпечує формування у курсантів (або слухачів, студентів, ад'юнктів) наступних **програмних компетентностей**:

А) загальні компетентності:

ЗК-1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК-5 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

ЗК-6 Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

Б.) спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК-20 Здатність застосовувати міжнародні угоди, універсальні і регіональні механізми захисту прав людини в правоохоронній діяльності та практику Європейського суду з прав людини.

Вибіркові компетентності:

Уміння застосовувати міжнародні угоди, універсальні і регіональні механізми захисту прав людини в правоохоронній діяльності; розуміння впливу Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні. (дублюється з СК 20)

Знання історичних передумов виникнення міжнародного права та основних міжнародно-правових доктрин, галузі нормативного регулювання міжнародного права, джерела міжнародного права; місця міжнародно-правових норм в системі правового регулювання; основних тенденцій розвитку та проблеми сучасного міжнародного права; основних принципів міжнародного права; особливостей співвідношення міжнародного і національного права; міжнародно-правового статусу держави та індивіда

Оцінювати діяльність посадової особи органів охорони державного кордону на предмет її відповідності нормам міжнародного права

Вивчення навчальної дисципліни забезпечує досягнення курсантами (або слухачами, студентами, ад'юнктами) наступних **програмних результатів навчання**:

ПРН-2 Координувати діяльність суб'єктів забезпечення публічної безпеки і порядку, координацію дій угрупованнями військ (сил) під час виконання завдань захисту державного кордону, організувати і планувати роботу прикордонно-представницького апарату в інтересах охорони державного кордону, а також здійснювати взаємодію з представниками інших органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, громадськістю з питань правоохоронної діяльності; між підрозділами органу охорони державного кордону, з підрозділами та частинами інших військових формувань, у тому числі іноземними

ПРН-8 Забезпечувати законність та правопорядок, захист прав та інтересів особистості, суспільства, держави з використанням ефективних методів й засобів забезпечення публічної безпеки і порядку в межах виконання своїх посадових обов'язків

ПРН-13 Відшукувати необхідну інформацію в спеціальній літературі, базах даних, інших джерелах інформації, аналізувати, об'єктивно оцінювати інформацію та забезпечувати належний рівень інформування підрозділу про сучасний стан й розвиток міжнародних відносин та сучасний стан й розвиток відносин між країнами Європейського Союзу та Україною

ПРН-23 Застосовувати знання міжнародних та національних стандартів і принципів дотримання прав людини для забезпечення законності і правопорядку з використанням оптимізованих методів й засобів забезпечення публічної безпеки і порядку в межах виконання своїх посадових обов'язків

Кількість фахових та вибіркового компонентностей на співпадають за їх відповідністю результатам. В ОПІ є матриця відповідностей. До того ж до вибіркового компонентностей мають бути вибіркові результати.

Програмні результати навчальної дисципліни:

Уміння застосовувати міжнародні угоди, універсальні і регіональні механізми захисту прав людини в правоохоронній діяльності; розуміння впливу Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.

Досягнення програмних результатів навчання передбачає здатність демонструвати знання, розуміння, застосування, аналіз, синтез та оцінювання його складових.

ПРН-2 Координувати діяльність суб'єктів забезпечення публічної безпеки і порядку, координацію дій угрупованнями військ (сил) під час виконання завдань захисту державного кордону, організувати і планувати роботу прикордонно-представницького апарату в інтересах охорони державного кордону, а також здійснювати взаємодію з представниками інших органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, громадськістю з питань правоохоронної діяльності; між підрозділами органу охорони державного кордону, з підрозділами та частинами інших військових формувань, у тому числі іноземними

Знання: основних тенденцій розвитку та проблем сучасного міжнародного права при застосуванні його положень з питань, які виникають у оперативно-службовій діяльності Державної прикордонної служби України.

Розуміння: принципів діяльності органів охорони державного кордону України відповідно до норм міжнародного права.

Застосування: міжнародних угод, універсальних і регіональних механізмів захисту прав людини в правоохоронній діяльності.

Аналіз: змісту міжнародних договорів та угод, які стосуються діяльності Державної прикордонної служби України.

Синтез: досягнень міжнародно-правової доктрини, поняття та категорії визначених нею в контексті застосування її положень з питань, які виникають у оперативно-службовій діяльності Державної прикордонної служби України.

Оцінювання: діяльності посадової особи органів охорони державного кордону на предмет її відповідності нормам міжнародного права.

ПРН-8 Забезпечувати законність та правопорядок, захист прав та інтересів особистості, суспільства, держави з використанням ефективних методів й засобів забезпечення публічної безпеки і порядку в межах виконання своїх посадових обов'язків

Знання: основних тенденцій розвитку та проблем сучасного міжнародного права при забезпеченні законності та правопорядку, захисту прав та інтересів особистості, суспільства, держави у оперативно-службовій діяльності Державної прикордонної служби України.

Розуміння: принципів діяльності органів охорони державного кордону України відповідно до норм міжнародного права при забезпеченні законності та правопорядку, захисту прав та інтересів особистості, суспільства, держави у оперативно-службовій діяльності Державної прикордонної служби України.

Застосування: міжнародних угод, універсальних і регіональних механізмів захисту прав людини в правоохоронній діяльності.

Аналіз: змісту міжнародних договорів та угод, які стосуються діяльності Державної прикордонної служби України.

Синтез: досягнень міжнародно-правової доктрини, поняття та категорії визначених нею в контексті забезпеченні законності та правопорядку, захисту прав та інтересів особистості, суспільства, держави у оперативно-службовій діяльності Державної прикордонної служби України.

Оцінювання: діяльності посадової особи органів охорони державного кордону на предмет її відповідності нормам міжнародного права.

ПРН-13 Відшукувати необхідну інформацію в спеціальній літературі, базах даних, інших джерелах інформації, аналізувати, об'єктивно оцінювати інформацію та забезпечувати належний рівень інформування підрозділу про сучасний стан й розвиток міжнародних відносин та сучасний стан й розвиток відносин між країнами Європейського Союзу та Україною

Знання: норм міжнародного права в контексті пошуку інформації про сучасний стан й розвиток міжнародних відносин та сучасний стан й розвиток відносин між країнами Європейського Союзу та Україною.

Розуміння: інформації про сучасний стан й розвиток міжнародних відносин та сучасний стан й розвиток відносин між країнами Європейського Союзу та Україною до потреб оперативно-службової діяльності Державної прикордонної служби України.

Аналіз: змісту міжнародних договорів та угод про сучасний стан й розвиток міжнародних відносин та сучасний стан й розвиток відносин між країнами Європейського Союзу та Україною.

Синтез: змісту міжнародних договорів та угод про сучасний стан й розвиток міжнародних відносин та сучасний стан й розвиток відносин між країнами Європейського Союзу та Україною.

Оцінювання: діяльності посадової особи органів охорони державного кордону на предмет її відповідності нормам міжнародного права.

ПРН-23 Застосовувати знання міжнародних та національних стандартів і принципів дотримання прав людини для забезпечення законності і правопорядку з використанням оптимізованих методів й засобів забезпечення публічної безпеки і порядку в межах виконання своїх посадових обов'язків

Знання: міжнародних та національних стандартів і принципів дотримання прав людини для забезпечення законності і правопорядку з використанням оптимізованих методів й засобів забезпечення публічної безпеки і порядку в межах виконання своїх посадових обов'язків.

Розуміння: змісту міжнародних та національних стандартів і принципів дотримання прав людини для забезпечення законності і правопорядку з використанням оптимізованих методів й засобів забезпечення публічної безпеки і порядку в межах виконання своїх посадових обов'язків.

Застосовування: міжнародних угод, універсальних і регіональних механізмів захисту прав людини в правоохоронній діяльності.

Аналіз: змісту міжнародних та національних стандартів і принципів дотримання прав людини для забезпечення законності і правопорядку з використанням оптимізованих методів й засобів забезпечення публічної безпеки і порядку в межах виконання своїх посадових обов'язків.

Синтез: основних принципів правоохоронної діяльності службових осіб Державної прикордонної служби України на основі аналізу змісту міжнародних та національних стандартів і принципів дотримання прав людини для забезпечення законності і правопорядку.

Оцінювання: діяльності посадової особи органів охорони державного кордону на предмет її відповідності нормам міжнародного права.

Програмний результат навчальної дисципліни. Уміння застосовувати міжнародні угоди, універсальні і регіональні механізми захисту прав людини в правоохоронній діяльності; розуміння впливу Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.

Знання: історичних передумов виникнення міжнародного права та основних міжнародно-правових доктрин, галузі нормативного регулювання міжнародного права, джерел міжнародного права; місця міжнародно-правових норм в системі правового регулювання; основних тенденцій розвитку та проблеми сучасного міжнародного права; основних принципів міжнародного права; особливостей співвідношення міжнародного і національного права; міжнародно-правового статусу держави та індивіда.

Розуміння: принципів діяльності органів охорони державного кордону України відповідно до норм міжнародного права, впливу Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.

Застосування: міжнародних угод, універсальних і регіональних механізмів захисту прав людини в правоохоронній діяльності.

Аналіз: змісту норм міжнародного права в прикордонній сфері.

Синтез: норм міжнародного права до оперативно-службової діяльності у прикордонній сфері.

Оцінювання: діяльності посадової особи органів охорони державного кордону на предмет її відповідності нормам міжнародного права.

ВИКЛАДАЧІ:

Доцент кафедри адміністративної діяльності, кандидат юридичних наук Роман ГАВРИК, e-mail: gavrik.roman@gmail.com.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Немає.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Лабораторія прав людини (526), навчальні класи (335, 344).

ТРИВАЛІСТЬ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ КУРСУ

Курс	Семестр	Кількість кредитів ЄКТС	Кількість годин															Форми підсумкового контролю								
			Загальна	Усього аудиторних занять	Аудиторна робота								Індивідуальна робота					Самостійна робота	Екзамен	Диференційований залік	Залік					
					лекції	групові заняття	групові вправи	практичні заняття	лабораторні заняття	семінари	рольові ігри	контрольна робота	* модульний контроль	підсумковий контроль	-----	Усього	реферат					конспект 3 теми	переклад текстів	розрахункове завдання	курсова робота	контрольна робота
1	4	4	120	60	28					28				4		20	20						40		+	
Усього за дисципліну		4	120	60	28					28				4		20	20						40		+	

Основні методи навчання: МН1.1; МН1.3; МН1.5; МН2.2; МН2.3.

Основні методи контролю навчальних досягнень: МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК 2.8; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2; МК4.3.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ СЛУХАЧАМИ

Шифр	Компетентність	Методи контролю
Загальні компетентності		
ЗК-1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК 2.8; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2; МК 4.3.
ЗК-5	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК 2.8; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2; МК 4.3.
ЗК-6	Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.	МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК 2.8; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2; МК 4.3.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності		
СК-20	Здатність застосовувати міжнародні угоди, універсальні і регіональні механізми захисту прав людини в правоохоронній діяльності та практику Європейського суду з прав людини	МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК 2.8; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2; МК 4.3.
Вибіркові компетентності		
	Здатність до розуміння історичних передумов виникнення міжнародного права та основних міжнародно-правових доктрин, галузі нормативного регулювання міжнародного права, джерела міжнародного права; місця міжнародно-правових норм в системі правового регулювання; основних тенденцій розвитку та проблеми сучасного міжнародного права; основних принципів міжнародного права; особливостей співвідношення міжнародного і національного права; міжнародно-правового статусу держави та індивіда	МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК 2.8; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2; МК 4.3.
	Здатність оцінювати діяльність посадової особи органів охорони державного кордону на предмет її відповідності нормам міжнародного права	МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК 2.8; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2; МК 4.3.

**ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА КОНТРОЛЬ РІВНЯ ЇХ ДОСЯГНЕННЯ
СЛУХАЧАМИ**

Шифр	Програмні результати навчання	Методи навчання	Оцінювання
Програмні результати зі спеціальності			
ПРН-1	Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію до фахівців і нефахівців; зокрема під час публічних виступів, дискусій, проведення занять;	МН1.1; МН1.3; МН1.5; МН2.2; МН2.3.	МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК 2.8; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2; МК 4.3.
ПРН-2	Координувати діяльність суб'єктів забезпечення публічної безпеки і порядку, координацію дій угрупованнями військ (сил) під час виконання завдань захисту державного кордону, організувати і планувати роботу прикордонно-представницького апарату в інтересах охорони державного кордону, а також здійснювати взаємодію з представниками інших органів виконавчої влади, місцевого самоврядування, громадськістю з питань правоохоронної діяльності; між підрозділами органу охорони державного кордону, з підрозділами та частинами інших військових формувань, у тому числі іноземними	МН1.1; МН1.3; МН1.5; МН2.2; МН2.3.	МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК 2.8; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2; МК 4.3.
ПРН-8	Забезпечувати законність та правопорядок, захист прав та інтересів особистості, суспільства, держави з використанням ефективних методів й засобів забезпечення публічної безпеки і порядку в межах виконання своїх посадових обов'язків	МН1.1; МН1.3; МН1.5; МН2.2; МН2.3.	МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК 2.8; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2; МК 4.3.

ПРН-12	Надавати кваліфіковані юридичні висновки й консультації в конкретних сферах юридичної діяльності.	МН1.1; МН1.3; МН1.5; МН2.2; МН2.3.	МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК 2.8; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2; МК 4.3.
ПРН-13	Відшукувати необхідну інформацію в спеціальній літературі, базах даних, інших джерелах інформації, аналізувати, об'єктивно оцінювати інформацію та забезпечувати належний рівень інформування підрозділу про сучасний стан й розвиток міжнародних відносин та сучасний стан й розвиток відносин між країнами Європейського Союзу та Україною	МН1.1; МН1.3; МН1.5; МН2.2; МН2.3.	МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК 2.8; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2; МК 4.3.
ПРН-23	Застосовувати знання міжнародних та національних стандартів і принципів дотримання прав людини для забезпечення законності і правопорядку з використанням оптимізованих методів й засобів забезпечення публічної безпеки і порядку в межах виконання своїх посадових обов'язків	МН1.1; МН1.3; МН1.5; МН2.2; МН2.3.	МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК 2.8; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2; МК 4.3.
Програмні результати навчальної дисципліни			
	Розуміти історичні передумови виникнення міжнародного права та основних міжнародно-правових доктрин, галузі нормативного регулювання міжнародного права, джерела міжнародного права; місця міжнародно-правових норм в системі правового регулювання; основні тенденції розвитку та проблеми сучасного міжнародного права; основні принципи міжнародного права; особливості співвідношення міжнародного і національного права; міжнародно-правового статусу держави та індивіда;	МН1.1; МН1.3; МН1.5; МН2.2; МН2.3.	МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК 2.8; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2; МК 4.3.

	Оцінювати діяльність посадової особи органів охорони державного кордону на предмет її відповідності нормам міжнародного права.	МН1.1; МН1.3; МН1.5; МН2.2; МН2.3.	МК2.1; МК2.2; МК2.4; МК 2.8; МК3.1; МК3.2; МК4.1; МК4.2; МК 4.3.
--	--	---------------------------------------	--

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ 2 курс (4 семестр)

Запланована кількість аудиторного навантаження – 60 годин

№ теми	Найменування теми	Кількість годин	Номери, вид занять та кількість годин												Місяці	Номери тем, занять та кількість годин	Кількість годин
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12			
1.	Актуальні проблеми і доктрини вивчення історії міжнародного права. Значення міжнародного права для вирішення світових проблем.	4	Л2	Сз2											01	1/1Л(2); 1/2Сз(2); 2/1Л(2); 2/2Л(2); 2/3Сз(2)	10
2.	Проблеми міжнародної правосуб'єктності	8	Л2	Л2	Сз2	Сз2									02	2/4Сз(2); 3/1Л(2); 3/2Л(2); 3/3Сз(2); 3/4Сз(2)	10
3.	Проблеми міжнародно-правової відповідальності	8	Л2	Л2	Сз2	Сз2									03	4/1Л(2); 4/2Л(2); 4/3Сз(2); 4/4Сз(2); 5/1Л(2); 5/2Л(2); 5/3Сз(2)	14

4.	Проблеми забезпечення безпеки і правопорядку у міжнародному праві.	8	Л2	Л2	Сз2	Сз2								04	5/4Сз(2); 6/1Л(2), 6/2Л(2); 6/3Сз (2); 6/4Сз(2); 7/1Л(2)	12
5.	Проблеми міжнародного гуманітарного права.	8	Л2	Л2	Сз2	Сз2								05		0
6.	Проблеми права збройних конфліктів.	8	Л2	Л2	Сз2	Сз2								06	7/2Л(2); 7/3Сз(2); 7/4Сз(2); 8/1Л(2); 8/2Сз(2)	10
7.	Міжнародно-правове регулювання вирішення територіальних питань.	8	Л2	Л2	Сз2	Сз2								07	ДЗ(4)	4
8.	Проблеми міжнародного захисту біженців та осіб без громадянства.	4	Л2	Сз2												
Диференційований залік		4	ДЗ4													
Всього		60												Всього		60

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ теми	№ заняття	Види навчальних занять	Кількість годин	Найменування теми і навчальні питання	Література
1	2	3	4	5	7
2 курс					
4 семестр					
1.			4	<u>Актуальні проблеми і доктрини вивчення історії міжнародного права. Значення міжнародного права для вирішення світових проблем</u>	1.1.; 1.2.; 1.3 2.1. [с. 13-44]; 3.5. [с. 7-148]; 3.22. [с. 5-145]; 3.23. [с. 5-49]; 3.30. [с. 49-60]; 3.33. [с. 10-107, с. 293-343].
	1	лекція	2	Актуальні проблеми і доктрини вивчення історії міжнародного права 1. Поняття і предмет дисципліни “Актуальні проблеми міжнародного права”. 2. Актуальні проблеми і доктрини вивчення історії міжнародного права. 3. Загальна оцінка стану і розвитку міжнародного права як системи регулювання правопорядку у світі.	
	2	семінар	2	Доктрини вивчення історії міжнародного права 1. Поняття міжнародного права, предмет регулювання та його характеристика 2. Теорії і погляди на розвиток міжнародного права в різні часи у різних держав і народів. 3. Вплив релігії на становлення й розвиток міжнародних відносин і правових норм. 4. Загальна оцінка стану і розвитку міжнародного права як системи регулювання правопорядку у світі.	
2.			12	<u>Проблеми міжнародної правосуб'єктності</u>	1.1.; 1.2.; 1.3; 2.1.[с.159-192]; 3.5. [с.277-298]; 3.8.; 3.22; 3.23. [с. 263-276]; 3.30. [с.81-86]; 3.31. [с.224-230]; 3.33. [с.459-505; 521-540]
	1	лекція	2	Міжнародне право та його суб'єкти 1. Поняття та правовий статус суб'єктів міжнародного права 2. Особливості правового статусу держави як основного суб'єкта міжнародного права. 3. Форми юридичного та фактичного визнання держав: юридична форма. 4. Правовий статус інших суб'єктів міжнародного права.	
	2	лекція	2	Участь прикордонних підрозділів у правовідносинах, врегульованих міжнародним правом 1. Державна прикордонна служба України як учасник міжнародних відносин. 2. Міжнародно-договірне врегулювання прикордонних питань між	

				суб'єктами міжнародного права. 3. Питання взаємодії Державної прикордонної служби України та прикордонних підрозділів суміжних держав. Питання прикордонно-представницької діяльності.	
		самостійна робота	4	1. Правовий статус залежних утворень у міжнародному праві. 2. Основні міжнародні договори з прикордонних питань, укладені Україною	
	3	семінар	2	Проблеми правового статусу суб'єктів міжнародного права 1. Сучасне міжнародне право і діяльність суб'єктів міжнародного права: проблема реалізації їх прав і обов'язків. 2. Правовий статус учасників правового порядку. 3. Держава як суб'єкт міжнародного права 4. Міжнародна правосуб'єктність держави та її обмеження 5. Інші суб'єкти міжнародного права: нації, що борються за незалежність, міжнародні організації, державоподібні утворення 6. Договірне врегулювання правовідносин між суб'єктами міжнародного права.	
	4	семінар	2	Проблеми правового статусу окремих суб'єктів міжнародного права 1. Державна прикордонна служба України як учасник міжнародних відносин. 2. Міжнародно-договірне врегулювання прикордонних питань. 3. Питання взаємодії Державної прикордонної служби України та прикордонних підрозділів суміжних держав. Питання прикордонно-представницької діяльності.	
3.			12	<u>Проблеми міжнародно-правової відповідальності.</u>	1.1.; 1.2.; 1.3; 2.1.[с.159-192]; 3.5. [с.277-298]; 3.23. [с. 263-276]; 3.33. [с.459-491]
	1	лекція	2	Відповідальність в міжнародному праві. 1. Поняття і підстави міжнародно-правової відповідальності. 2. Міжнародно-правова відповідальність міжнародних організацій. 3. Міжнародні правопорушення: поняття і види.	
	2	лекція	2	Санкції в міжнародному праві. 1. Поняття міжнародно-правових санкцій. 2. Види і форми міжнародно-правових санкцій.	
		самостійна робота	4	1. Міжнародна кримінальна відповідальність індивідів. 2. Відповідальність військовослужбовців та правоохоронців за порушення норм міжнародного права	1.1.; 1.2.; 1.3; 2.1.[с.159-192]; 3.5. [с.277-298]; 3.23. [с. 263-276]; 3.33. [с.459-491]
	3	семінар	2	Проблеми притягнення до відповідальності у міжнародному праві. 1. Відповідальність в міжнародному праві. 2. Поняття та види правопорушень в міжнародному праві.	

				3. Міжнародно-правова відповідальність міжнародних організацій.	1.1.; 1.2.; 1.3; 2.1.[с.159-192]; 3.5. [с.277-298]; 3.23. [с. 263-276]; 3.33. [с.459-491]
	4	семінар	2	Проблеми застосування міжнародних санкцій. 1. Поняття міжнародно-правових санкцій. 2. Види і форми міжнародно-правових санкцій. 3. Відповідальність військовослужбовців та правоохоронців за порушення норм міжнародного права	
4.			12	<u>Проблеми забезпечення безпеки і правопорядку у міжнародному праві</u>	
	1	лекція	2	Право міжнародної безпеки 1. Поняття і джерела права міжнародної безпеки. 2. Організація колективної безпеки на світовому рівні. 3. Регіональні системи колективної безпеки.	1.2.; 1.3; 2.1. [с.506-573]; 3.5. [с. 413-444]; 3.22; 3.23. [с. 137-169]; 3.30. [с.106-114]; 3.31. [с.91-103]. 3.33. [с.110-153]
	2	лекція	2	Забезпечення міжнародної безпеки на універсальному рівні 1. Право міжнародної безпеки. 2. Зміст колективної безпеки та її універсальна система. 3. Рада Безпеки ООН в системі міжнародної безпеки 4. Організація Північноатлантичного договору (НАТО)	
		самостійна робота	4	1. Концепції сучасної моделі світової безпеки. 2. Національна безпека країн як складова системи загальносвітової безпеки. 3. Роль Ради Безпеки ООН щодо підтримання загального світового правопорядку, боротьби за мир, збереження стабільності світу. 4. НАТО як військовий блок 5. Місце Державної прикордонної служби України у правовому механізмі міжнародної безпеки.	
	3	семінар	2	Універсальна система колективної безпеки 1. Право міжнародної безпеки. 2. Зміст колективної безпеки та її універсальна система. 3. Рада Безпеки ООН в системі міжнародної безпеки	
	4	семінар	2	Регіональна система колективної безпеки 1.Сутність регіональних систем колективної безпеки. 2. Організація по безпеці і співробітництву в Європі (ОБСЄ) 3. Інші регіональні системи колективної безпеки 4. Місце Державної прикордонної служби України у правовому механізмі міжнародної безпеки.	
5.	7		18	<u>Проблеми міжнародного гуманітарного права.</u>	1.2.; 1.3; 2.1.

	1	лекція	2	Проблеми прав людини у міжнародному праві. 1. Поняття і джерела міжнародного гуманітарного права. 2. Міжнародний захист загальних прав людини. 3. Правові основи забезпечення гендерної рівності та протидії дискримінації на міжнародному рівні. 4. Проблеми захисту прав людини під час міжнародного збройного конфлікту	[с.253-327]; 3.5. [с. 315 – 333, 445-471]; 3.23. [с. 170-241] 1.2.; 1.3; 2.1. [с.253-327]; 3.5. [с. 315 – 333, 445-471]; 3.23. [с. 170-241]
	2	лекція	2	Міжнародно-правовий захист прав людини під час здійснення адміністративних процедур. 1. Міжнародно-правовий захист затриманих осіб. 2. Міжнародний захист осіб під час здійснення адміністративного провадження. 3. Захист осіб у адміністративному судочинстві відповідно до норм міжнародного права.	
		самостійна робота	10	1. Міжнародно-правовий захист жертв війни. 2. Захист цивільних об'єктів і культурних цінностей під час збройних конфліктів. 3. Міжнародно-правове регулювання забезпечення та захисту прав людини під час здійснення адміністративних процедур органами Державної прикордонної служби України.	
	3	семінар	2	Охорона прав людини міжнародним правом. 1. Поняття, джерела міжнародного гуманітарного права. 2. Права людини і міжнародне співробітництво. 3. Захист прав людини під час збройного конфлікту. 4. Правові основи забезпечення гендерної рівності та протидії дискримінації на міжнародному рівні.	
	4	семінар	2	Міжнародно-правовий захист прав людини під час здійснення адміністративних процедур. 1. Міжнародно-правовий захист затриманих осіб. 2. Міжнародний захист осіб під час здійснення адміністративного провадження. 3. Захист осіб у адміністративному судочинстві відповідно до норм міжнародного права. 4. Міжнародно-правове регулювання забезпечення та захисту прав людини під час здійснення адміністративних процедур органами Державної прикордонної служби України..	1.2.; 1.3; 2.1. [с.253-327]; 3.5. [с. 315 – 333, 445-471]; 3.23. [с. 170-241]
6.			14	<u>Проблеми права збройних конфліктів.</u>	1.2; 1.3; 2.1.
	1	лекція	2	Міжнародно-правове регулювання збройних конфліктів.	[с. 719-734];

			1. Поняття збройного конфлікту, його початок та правові наслідки. 2. Закінчення війни.	3.23. [с. 242-262]
	2	лекція	2 Правовий режим ведення військових дій. 1. Заборонені засоби та методи війни. 2. Правовий режим військової окупації. 3. Участь військових формувань у забезпеченні режиму перетину межі з тимчасово окупованими територіями: міжнародно-правове регулювання	
		самостійна робота	6 1. Заборонені засоби і методи ведення військових дій. 2. Засоби і методи ведення морської і повітряної війн.	
	3	семінар	2 Міжнародне право в період збройних конфліктів. 1. Поняття збройних конфліктів. Початок війни і його правові наслідки. 2. Комбатанти та некомбатанти. 3. Правовий режим окупованих територій. Закінчення війни.	
	4	семінар	2 Засоби та методи ведення війни 1. Заборонені засоби і методи ведення військових дій. 2. Засоби і методи ведення морської і повітряної війн. 3. Участь військових формувань у забезпеченні режиму перетину межі з тимчасово окупованими територіями: міжнародно-правове регулювання	
7.			16 <u>Міжнародно-правове регулювання вирішення територіальних питань.</u>	1.2; 1.3.1; 2.1. [с.644-684]; 3.5. [с. 165-171]; 3.23. [с. 477-506]
	1	лекція	2 Питання територій в міжнародному праві. 1. Види територій в міжнародному праві. 2. Особливості статусу територій з міжнародним режимом. 3. Статус територій з змішаним режимом.	
	2	лекція	2 Правовий режим державного кордону. Питання вирішення територіальних спорів. 1. Поняття та види державного кордону. 2. Порядок встановлення державного кордону. Демаркація та делімітація. 3. Спори з питань території та кордонів.	
		самостійна робота	8 1. Міжнародна територія загального користування. 2. Міжнародно-правовий режим Арктики і Антарктики. 3. Міжнародно-правове забезпечення прикордонного режиму в територіальному морі, внутрішніх водах та виключній (морській) економічній зоні органами Державної прикордонної служби України	
	3	семінар	2 Міжнародно-правове регулювання територіальних питань. 1. Види територій та правовий режим.	

				2. Склад державної території. Державні кордони . 3. Територіальні спори та спори про проходження кордону.	1.2; 1.3; 2.1. [с. 719-734]; 3.23. [с. 242-262]
	4	семінар	2	Міжнародно-правове забезпечення прикордонного режиму в територіальному морі, внутрішніх водах та виключній (морській) економічній зоні органами Державної прикордонної служби України. 1. Проблеми міжнародно-правового регулювання питань щодо права прибережної держава на територіальне море, внутрішні води, виключну морську (економічну) зону 2. Стан національного регулювання питання забезпечення охорони територіального моря, внутрішніх вод та виключної (морської) економічної зони органами охорони державного кордону	1.2; 1.3; 2.1. [с. 719-734]; 3.23. [с. 242-262]
8.			8	Проблеми міжнародно-правового захисту біженців та осіб без громадянства	
	1	лекція	2	Міжнародно-правовий захист біженців та осіб без громадянства 1. Міжнародно-правове регулювання питань пов'язаних з біженцями, іноземцями та особами без громадянства 2. Повноваження прикордонних підрозділів у сфері роботи із біженцями, іноземцями та особами без громадянства відповідно до норм міжнародного права 3. Міжнародно-правове регулювання реадмісії, видворення, інших форм видалення іноземців та осіб без громадянства за межі території держави	1.2; 1.3; 3.5; [с.328-458]; 3.7.; 3.16; 3.23 [с.105-136]; 3.30. [с.120-133]; 3.31. [с. 70-90].
		самостійна робота	4	1. Конвенція про статус біженців 1951 р. 4. Права та обов'язки біженців, іноземців та осіб без громадянства 2. Умови надання та ненадання статусу біженця.	
	2	семінар	2	Права та обов'язки іноземців, біженців та осіб без громадянства. 1. Права та обов'язки біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту. 2. Правовий статус іноземців та осіб без громадянства. 3. Повноваження прикордонних підрозділів у сфері роботи із біженцями, іноземцями та особами без громадянства відповідно до норм міжнародного права 4. Міжнародно-правове регулювання реадмісії, видворення, інших форм видалення іноземців та осіб без громадянства за межі території держави 5. Підсумкове тестування з навчальної дисципліни	
		Індивідуальна робота	20	Написання та захист реферату	

Диференційований залік	4	
Усього за дисципліну	120	

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Нормативно-правові акти

- 1.1. Конституція України : від 28.06.1996 року № 254к/96-ВР (із наступними змінами та доповненнями). Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Законодавство України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr>.
- 1.2. Загальна Декларація прав людини від 10.12.1948 року. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Законодавство України. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
- 1.3. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16.12.1966 року. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Законодавство України. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_043.
- 1.4. Віденська конвенція про право міжнародних договорів від 23.05.1969 року. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Законодавство України. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_118.
- 1.5. Віденська конвенція про право договорів між державами й міжнародними організаціями або між міжнародними організаціями від 21.05.1986 року Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Законодавство України. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_a04.
- 1.6. Гаазька конвенція про захист культурних цінностей у випадку збройних конфліктів від 14.05.1954 року (російською мовою). Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Законодавство України. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_157.
- 1.7. Гаазькі конвенції про закони і звичаї сухопутної війни 1907 року. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Законодавство України. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_222.
- 1.8. Договір про Антарктику від 1.12.1959 року. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Законодавство України. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_224.
- 1.9. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12.08.1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I) від 8.06.1977 року. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Законодавство України. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_199.
- 1.10. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12.08.1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол II) від 8.06.1977 року. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Законодавство України. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_200.
- 1.11. Додатковий протокол до Конвенції про заборону або обмеження застосування конкретних видів звичайної зброї, які можуть вважатися такими, що завдають надмірних ушкоджень або мають не вибірккову дію. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Законодавство України. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_266.
- 1.12. Європейський кодекс поліцейської етики : Рекомендація Rec (2001) 10 Комітету Міністрів державам-учасницям Ради Європи. Центр політико-правових реформ. URL: <http://pravo.org.ua/files/Criminal%20justice/rec1.pdf>

- 1.13. Женевська конвенція про захист цивільного населення під час війни від 12.08.1949 року. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Законодавство України. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_154.
- 1.14. Женевська конвенція про поводження з військовополоненими від 12.08.1949 року. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Законодавство України. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_153.
- 1.15. Женевська конвенція про поліпшення долі поранених і хворих в діючих арміях від 12.08.1949 року. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Законодавство України. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_151.
- 1.16. Женевська конвенція про поліпшення долі поранених, хворих та осіб, які зазнали корабельної аварії, зі складу збройних сил на морі від 12.08.1949 року. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Законодавство України. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_152.
- 1.17. Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку : затв. резолюцією 34/169 Генеральної Асамблеї ООН від 17.12.1979 року Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Законодавство України. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_282.
- 1.18. Конвенція ООН по морському праву 1982 р. (російською мовою). Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Законодавство України. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_057.
- 1.19. Конвенція про заборону розробки, виробництва і накопичення Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Законодавство України. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_054.
- 1.20. Конвенція про заборону розробки, виробництва, накопичення хімічної зброї і її знищення від 13.01.1993 року. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Законодавство України. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_182.
- 1.21. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4.11.1950 року. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Законодавство України. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
- 1.22. Конвенція про попередження злочину геноциду та покарання за нього від 9.12.1948 року (російською мовою). Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Законодавство України. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_155.
- 1.23. Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання від 10.12.1984 року. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Законодавство України. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_085.
- 1.24. Основні принципи застосування сили та вогнепальної зброї посадовими особами з підтримання правопорядку ООН від 07.09.1990 року (російською мовою). Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Законодавство України. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_334.
- 1.25. Статут Міжнародного воєнного трибуналу для суду та покарання головних військових злочинців європейських країн осі від 8.08.1945 року (російською мовою). Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Законодавство України. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_201.
- 1.26. Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду від 26.06.1945 року (російською мовою). Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. Законодавство України. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_010.

- 1.27. Національна стратегія у сфері прав людини : схв. Указом Президента України від 25.08.2015 року № 501/2015. *Офіційний вісник України*. 2015. № 68. Ст. 2257.
- 1.28. Про Державну прикордонну службу України : Закон України від 3.04.2003 року № 661-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 27. Ст.208.
- 1.29. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України: Закон України від 15.04.2014 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 26. ст.892.
- 1.30. Про міжнародні договори України : Закон України від 29.06.2004 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 50. Ст. 540.
- 1.31. Про порядок допуску та умови перебування підрозділів збройних сил інших держав на території України: Закон України від 22.02.2000 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 17. Ст. 122.
- 1.32. Про утворення Міжвідомчої комісії з імплементації в Україні міжнародного гуманітарного права: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.07.2000 року № 1157. *Офіційний вісник України* від 11.08.2000. № 30. С. 100. Ст. 1275, код акту 16352/2000.
- 1.33. Стратегія національної безпеки України : затв. Указом Президента України від 26.05.2015 року № 287/2015. *Офіційний вісник України*. 2015. № 43. Ст. 14.
- 1.34. Стратегія розвитку Державної прикордонної служби України : схв. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23.11.2015 року № 1189-р. *Офіційний вісник України*. 2015. № 94. Ст. 3237.

2. Базова:

- 2.1. Антонович, М. Міжнародне право : навч. посіб. / М. Антонович. К. : Юрінком Інтер, 2011. 384 с.
- 2.2. Міжнародне право. Основні теорії: Підручник / за ред.. В.Г. Буткевича. К.: Либідь, 2002. 608 с.
- 2.3. Тимченко, Л. Д. Міжнародне право : підручник / Л. Д. Тимченко, В. П. Кононенко. К. : Знання, 2012. 631 с. (Вища освіта ХХІ ст.).

3. Допоміжна:

- 3.1 Актуальні проблеми теорії та практики сучасного міжнародного права (в аспекті забезпечення захисту прав людини і громадянина та інтересів держави Державною прикордонною службою України та іншими правоохоронними органами і військовими формуваннями): навчальний посібник / Гаврік Р. О., Петреченко С. А. К. : «Видавництво Людмила», 2017. 348 с.
- 3.2. Алексєєва Т. І. Міжнародні організації. Х.: Вид-во ХНЕУ, 2006. 200 с.
- 3.3. Антонович М. Міжнародне право: навчальний посібник. – К.: Юрінком Інтер, 2011. 384 с.
- 3.4. Артамонова О. Ф. Международная правосубъектность Европейского союза // Журн. рос. права. 2002. № 8. С. 146-148.
- 3.5. Баймуратов М.А. Международное публичное право. Х.: Одисей, 2003. 736 с.
- 3.6. Баймуратов М.О. Міжнародне публічне право. Х.: Одисей, 2008. 704 с.

- 3.7. Батрменко В.І. Міжнародне право : навч. посіб. / В.І. Батрменко. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012. 324 с.
- 3.8. Бережна К. В. Проблема міжнародної правосуб'єктності Європейського Союзу // Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. Вип. 3. 2012. С. 8-12.
- 3.9. Бескоровайний С.Я., Іванов В.Ф. Проблеми імплементації норм міжнародного гуманітарного права // Юридична наука. 2013. № 1. С. 96-101.
- 3.10. Білаш О.В. Святий Престол та Мальтійський Орден як суб'єкти міжнародного права: особливості правосуб'єктності державоподібних утворень // Часопис Київського університету права. 2015. № 2. С. 336-339.
- 3.11. Блажевич Ю.Ю. Відповідальність держав за міжнародно-протиправні діяння: дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.11 – міжнародне право / Юрій Юрійович Блажевич; Інститут законодавства Верховної Ради України. К., 2006. 219 с.
- 3.12. Бухмин С. Применение норм международного гуманитарного права в вооруженных конфликтах с участием сил ООН : автореф. дисс. ... канд. юрид. наук : спец. 1200.10 «Международное право; европейское право» / С. Бухмин ; Казанский гос. ун-т им. В.И. Ульянова-Ленина. Казань, 2005. 20 с.
- 3.13. Бущенко А.П. Проти катувань. Аналіз відповідності українського законодавства та практики стандартам й рекомендаціям Європейського Комітету запобігання катуванням та жорстокому поводженню. / Харківська правозахисна група; Худож.-оформлювач Б.Є. Захаров. Харків: Права людини, 2005. 240 с.
- 3.14. Відповідальність за вбивства в Україні з січня 2014 року по травень 2016 року: Доповідь Управління Верховного комісара Організації Об'єднаних Націй з прав людини щодо ситуації з правами людини в Україні 16 лютого – 15 травня 2016 р.
- 3.15. Гайдабрус Т.М. Міжнародні протоки: питання класифікації // Часопис Київського університету права. 2012. № 4. С. 368-372.
- 3.16. Гнатовський М. М. Міжнародне гуманітарне право. Довідник для журналістів / М.М. Гнатовський, Т. Р. Короткий, Н. В. Хендель. 2-ге вид., доповн. Одеса : Фенікс, 2015. 92 с.
- 3.17. Гнатовський М. М. Європейський суд з прав людини та міжнародне гуманітарне право: захист права на життя // Actual Problems of International Relations. 2011. Vol. 1, № 100. P. 95-99.
- 3.18. Гончаренко О.А. Статус біженця в міжнародному праві: дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.11 – міжнародне право / Олена Андріївна Гончаренко; Національна юридична академія імені Ярослава Мудрого. Харків, 2005. 181 с.
- 3.19. Грушко М.В. Кодифікація правил поводження з військовополоненими: проблеми та перспективи // Young Scientist. 2016. № 7 (34). С. 233-237.
- 3.20. Гущин О.О. Особливості застосування норм міжнародного гуманітарного права в операціях з підтримання миру та безпеки // Актуальні проблеми держави і права. 2014. Випуск 74. С. 102-111.
- 3.21. Делінський О. А. Проблеми правосуб'єктності індивіда в міжнародному праві // Актуальні проблеми держави і права. – 2007. – № 34. – С. 12-18.

- 3.22. Дмитрієв А.І., Муравйов В.І. Міжнародне публічне право: Навч. посібник / Відп. редактори Ю.С. Шемшученко, Л.В. Губерський. К.: Юрінком Інтер, 2000. 640 с.
- 3.23. Доповідь Управління Верховного комісара Організації Об'єднаних Націй з прав людини щодо ситуації з правами людини в Україні 16 лютого – 15 травня 2016 р.
- 3.24. Дотримання прав іноземців при виконанні адміністративних процедур: узагальнення норм міжнародного права. / Державна прикордонна служба України, Міжнародна організація з міграції (МОМ), Держдепартамент США. 2013. 72 с.
- 3.25. Дотримання прав мігрантів в діяльності прикордонної служби: узагальнення норм міжнародного права. / Міжнародна організація з міграції (МОМ), 2013. 71 с.
- 3.26. Європейські та міжнародні стандарти у сфері судочинства, Київ, 2015. 708 с.
- 3.27. Жаровська І.М. Історія виникнення й розвитку міжнародного гуманітарного права // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Юридичні науки. 2015. Випуск 1. Том. С. 12-14.
- 3.28. Жукорська Я.М. Відповідальність міжнародних організацій за порушення міжнародно-правових зобов'язань: сучасний стан // Часопис Київського університету права. 2013. № 2. С. 356-360.
- 3.29. Забезпечення органами внутрішніх справ міжнародно-правових стандартів прав людини при охороні громадського порядку : науково-практичний, документально-джерельний та навчально-методичний комплекс [у трьох частинах] / Відп. редактори Римаренко Ю. І., Кондратьєв Я. Ю., Шемшученко Ю. С. К. : Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2001.
- 3.30. Зверев П. Применимость международного гуманитарного права к миротворческим операциям ООН: от отрицания до признания / П. Зверев // Молодой ученый. 2013. № 12. С. 638–641.
- 3.31. Звичаєві норми міжнародного гуманітарного права / передм. Т.Р.Короткий, Є.В. Лук'янченко ; вступ. стаття М.М. Гнатівський. Одеса : Фенікс, 2017. 40 с.
- 3.32. Зьолка В. Л. Охорона національних інтересів України у прикордонній сфері (адміністративно-правовий аспект) : монографія / В. Л. Зьолка. Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2015. 672 с.
- 3.33. Іванов Ю. А. Міжнародне право : посіб. для підготов. до іспитів. / Ю. А. Іванов. 5-є вид., стереотип. К.: Вид. ПАЛІ-ВОДА А. В., 2014. 200 с.
- 3.34. Івашков Ю.Б., Івашкова Т.О. Міжнародне співробітництво та співпраця Державної прикордонної служби України із запобігання транскордонній злочинності // Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія : Військові науки. 2015. № 4 (66). С. 59-75.
- 3.35. Ільницька У. Особливості міжнародно-правової суб'єктності неурядових організацій // Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку, випуск 24, 2012. С. 84-91.
- 3.36. Ільницька У.В. Неурядові міжнародні організації як суб'єкти світового політичного процесу / У.В. Ільницька // Гуманітарні та соціальні науки: матер. 3-ї Міжнар. конф. молодих вчених НСС-2011. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2011. С. 176-177.

- 3.37. Імплементация міжнародних стандартів у сфері запобігання неналежному поведженню в діяльність органів кримінальної юстиції України: практичний посібник / Авторський колектив: М. Гнатовський, Ю. Белоусов, С. Швець, В. Венгер, О. Бондаренко / Під загальною редакцією Ю. Л. Белоусова / Рада Європи. К., 2016. 189 с.
- 3.38. Імплементация норм міжнародного гуманітарного права на національному рівні в Україні Підготовлено: Global Rights Compliance LLP Київ, Україна Травень 2016. 393 с.
- 3.39. Касинюк І.В. Сучасні проблеми міжнародно-правового регулювання кримінальної відповідальності за злочин агресії // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. 2016. Випуск 38. Том 2. С. 150-153.
- 3.40. Коваленко С.О. Міжнародно-правова відповідальність міжнародних неурядових організацій: сучасний стан і перспективи // Часопис Київського університету права. 2014. № 1. С. 320-323.
- 3.41. Коваль Д.О. Міжнародне гуманітарне право в контексті міжнародного права прав людини // [Електронний ресурс]. URL: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/9849/Koval_Mizhнародne_humanitarne_pravo.pdf.
- 3.42. Ковбан А.В. Імплементация міжнародних норм права війни як об'єкту глобальних прав в законодавство України // Правова держава. 2015. № 19. С. 165-169.
- 3.43. Кожеуров Я.С. О международной правосубъектности индивида // Науч. тр. Москов. гос. юрид. академии. М.: Lex Russica, 2004. № 2. С. 489-513.
- 3.44. Кориневич А.О., Гребенюк Д.Г. Відповідність поширення норм російського законодавства на території Криму нормам міжнародного гуманітарного права // Право і суспільство. 2015. № 5. Частина 3. С. 27-32.
- 3.45. Кубієвич С.П. Участь Організації з безпеки і співробітництва в Європі у процесі мирного врегулювання конфлікту на Донбасі в контексті виконання Мінських домовленостей // Часопис Київського університету права. 2016. № 2. С. 356-359.
- 3.46. Кузнецова Е.В. Международные неправительственные организации (правовые вопросы): учеб. пособ. для студ. юр. спец. Минск, БГУ, 2007. 115 с.
- 3.47. Купрієнко Д. А. Державна територія і державний кордон : навчальний посібник / Д. А. Купрієнко, Ю. А. Дем'янюк, О. В. Діденко. Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2014. 256 с.
- 3.48. Луковецька К. О. Проблема міжнародної правосуб'єктності фізичних осіб // Міжнародні читання присвячені пам'яті професора Імператорського Новоросійського університету П. Є. Казанського: матеріали Міжнародної конференції (м. Одеса, 22-23 жовтня 2010 року). Одеса : Фенікс, 2010. С. 43-45.
- 3.49. Лясковський В.І. Правова регламентація збройних конфліктів на сучасному етапі та особливості застосування в них міжнародного гуманітарного права // Юридична наука. 2013. № 5. С. 111-124.
- 3.50. Малишева Ю.В. Відмежування поняття «санкції» від суміжних понять «примусові заходи» та «контрзаходи» в міжнародному праві // Часопис Київського університету права. 2014. № 3. С. 279-283.
- 3.51. Манько М.В. Цивільне населення та безпосередня участь у воєнних діях // Часопис Київського університету права. 2012. № 4. С. 376-382.

- 3.52. Мережко О. Проблема міжнародної правосуб'єктності України // Юридичний журнал. 2009. № 4.
- 3.53. Михайлова С.Ю. Конфедерация как международно-правовое объединение государств: вопросы теории и практики: Дисс. к.ю.н. Уфа, 2006. 177 с.
- 3.54. Міжнародне право: Навч. посібник / За ред. М. В. Буроменського К.: Юрінком Інтер, 2006. 336 с.
- 3.55. Міжнародне право: навчальний посібник для підготовки до іспитів / Упорядники І.В. Тетарчук, Т.Є. Дяків. – К.: Центр учбової літератури, 2014. – 208 с.
- 3.56. Міжнародне право: навчальний посібник для підготовки до іспитів / Упорядники І.В. Тетарчук, Т.Є. Дяків. – К.: Центр учбової літератури, 2014. 208 с.
- 3.57. Міжнародне право: підручник / Ліпкан В.А., Антипенко В.Ф., Акулов С.О. та ін. / за заг. ред. В.А. Ліпкана. К.: КНТ, 2009. 752 с.
- 3.58. Міжнародне публічне право: підручн. / В.Ф. Антипенко, Л.Д. Тимченко, О.В. Беглий, О.А. Радзівілл [та ін.]; відп. ред. В.Ф. Антипенко. В 3-х томах: Т. 1. К. : Вид-во Нац. авіац. ун-ту «НАУ-друк», 2010. 422 с.
- 3.59. Міжнародний і національний захист прав людини та права біженців: Навчальний посібник / За ред. Буроменського М.В. Х., 2004. 198 с.
- 3.60. Міжнародні організації: навч. посіб. / за ред. О. С. Кучика. 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання України, 2007. 749 с.
- 3.61. Міжнародні організації: навч. посіб. / за ред. Ю. Г. Козака, В. В. Ковалевського, З. Кутайні. К.: Центр навчальної літератури, 2007. 440 с.
- 3.62. Міжнародні стандарти, принципи і рекомендації в галузі виконання покарань та діяльності органів і установ виконання покарань: методичні рекомендації / уклад. О.В. Романюк, В.О. Човган. Біла Церква, 2016. 131 с.
- 3.63. Міжнародні та європейські стандарти у сфері міграції: примусове видворення та екстрадиція: практично-методичний посібник для кандидатів на посаду судді та суддів з розгляду справ про примусове видворення та екстрадицію / Калхун Н., ПлечкоД., Моркова О., Смоковим М., Пилипець С, Шамрай О., Семенюк В.. К.: національна школа суддів.
- 3.64. Мінімальні стандарти належного поведіння: аналіз національного та міжнародного досвіду: практичний посібник / Ю. Л. Белоусов, М. М. Гнатовський, В. О. Гацелюк, А. Л. Федорова; за заг. ред. Ю. Л. Белоусова. К.: Ваіте. 2013. 170 с.
- 3.65. Мотиль В.І. Гуманітарна інтервенція в міжнародному праві: дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.11 – міжнародне право / Володимир Ігорович Мотиль; Львівський національний університет імені Івана Франка. Львів, 2005. 224 с.
- 3.66. Отрош М. І. Особливості міжнародної правосуб'єктності Святого Престолу // Часопис Київського університету права. 2013. № 1. С. 312-315.
- 3.67. Пам'ятка прикордоннику щодо дотримання прав та свобод людини і громадянина під час здійснення оперативно-службової діяльності. Хмельницький : Видавництво НАДПСУ, 2014. 38 с.

- 3.68. Панченко Л.Є. Міжнародно-правова та внутрішньоправова регламентація проведення міжнародної миротворчої діяльності // Часопис Київського університету права. 2015. № 3. С. 361-365.
- 3.69. Плахтій Ю. Конфедерація як суб'єкт міжнародно-правових відносин // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – Серія Юридичні науки. 2010. № 84. С. 101-103.
- 3.70. Права людини в діяльності української поліції – 2015. Науково-практичне видання / Упоряд. Крапивін Є.О. К. : Асоціація УМДПЛ, 2016 р. 408 с.
- 3.71. Права людини в Україні – 2014. Доповідь правозахисних організацій / За ред.: О. А. Мартиненка, Є. Ю. Захарова / Українська Гельсінська спілка з прав людини. Харків: ТОВ «Видавництво права людини», 2015. 340 с.
- 3.72. Права людини у діяльності міліції: Навчальний посібник / Кол. авт., за заг. ред. Акад. АПрН України, д-ра юрид. наук, проф. О.О. Погребного та співголови Харківської правозахисної групи канд. техн. наук Є.Ю. Захарова. – Харків: Вид-во Харк. нац. ун-ту внутр. справ, 2006. 216 с.
- 3.73. Радиш Я. Міжнародне гуманітарне право – важлива складова правового регулювання участі медичного персоналу в міжнародній миротворчій діяльності // Медичне право. 2013. № 1 (11). С. 54-66.
- 3.74. Регіональний аналіз прогалін в інституційному потенціалі управління міграційними процесами (Україна): дослідження було здійснене за фінансової підтримки Європейського Союзу / Олександр Сушко, Микола Кузьо. К.: Міжнародна організація з міграції (МОМ), Представництво в Україні, 2014. 87 с.
- 3.75. Рудюк С.П. Міжнародне гуманітарне право: Конспект лекцій. К.: МО України, 2004. 201 с.
- 3.76. Севостьянова Н. До питання про сутність територіальних спорів та їх видів // Підприємництво, господарство і право. 2016. № 5. С. 119-122.
- 3.77. Седляр Ю. О. Міжнародні санкції у світовій політиці: теорія і практика : [монографія]. Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. 412 с.
- 3.78. Стандарти Комітету запобігання катувань. “Основні” розділи із Загальних доповідей Комітету. / Страсбург, 2015. 128 с.
- 3.79. Теліпко В. Е., Овчаренко А. С. Міжнародне публічне право: Навч. посіб. / За заг. ред. Теліпко В. Е. К.: Центр учбової літератури, 2010. 608 с.
- 3.80. Тимченко Л.Д. Міжнародне право: підручник / Л.Д. Тимченко, В.П. Кононенко. К.: Знання, 2012. 631 с.
- 3.81. Транскордонне співробітництво України в контексті євроінтеграції : монографія / Н. А. Мікула, В. В. Засадко. К. : НІСД, 2014. 316 с.
- 3.82. Тропін З.В. Доведення військової та напіввійськової діяльності держави територією іншої держави на прикладі справи Республіка Нікарагуа проти Сполучених Штатів Америки // Часопис Київського університету права. 2016. № 2. С. 360-363.
- 3.83. Тункин Г.И. Теория международного права / под. Общ.ред.проф. Л.Н.Шестакова. М.: Зерцало, 2000. 517 с.

- 3.84. Циверенко Г. П. Відповідальність держав у міжнародному праві // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского Серия «Юридические науки». Том 27 (66). 2014. № 2. С. 58-63.
- 3.85. Циганкова Т.М. Міжнародні організації: навч. посіб. / Т.М. Циганкова, Т.Ф. Гордєєва. К.: КНЕУ, 2001. 340 с.
- 3.86. Цимбалістий В.Ф. Теорія міжнародних відносин: навч. посіб. 2-ге вид., доп. та випр. Львів: Новий світ-2000, 2005. 324 с.
- 3.87. Цимбрівський Т.С. Дотримання принципів територіальної цілісності та непорушності кордонів у міжнародному праві: дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.11 – міжнародне право / Тарас Степанович Цимбрівський; Львівський національний університет імені Івана Франка. Львів, 2008. 248 с.
- 3.88. Черкес М.Ю. Міжнародне право. [Підручник]. 3-тє вид. вип. і доп. К.: т-во «Знання», 2003. 292 с.
- 3.89. Четвериков А. О. Европейский Союз: новый этап интеграции // Общество, политика, наука: новые перспективы. М. : Моск. обществ. науч. фонд : Издательский центр научных и учебных программ, 2000. С. 134–142.
- 3.90. Шепеляв М.А. Теорія міжнародних відносин: підруч. / М.А. Шепелев. К.: Вища шк., 2004. 622 с.
- 3.91. Шлянцев Д.А. Международное право: курс лекций. М.: Юстицинформ, 2006. 256 с.
- 3.92. Юмашев Ю. М. О правовой природе Европейского Сообщества // Европейская интеграция: правовые проблемы. Кн. 1. М., 1992. С. 76–84.
- 3.93. Юрлова Н.В. Деякі питання міжнародно-правового регулювання надання притулку у сучасному міжнародному праві // Державне будівництво та місцеве самоврядування. 2016. Випуск 31. С. 168-177.

4. Інформаційні ресурси в Інтернеті (інтранеті)

- 4.1. Офіційний сайт ВРУ – <http://zakon4.rada.gov.ua>
- 4.2. Вільна енциклопедія «Вікіпедія». – <http://uk.wikipedia.org>
- 4.3. Офіційний сайт Державної прикордонної служби України // <http://dpsu.gov.ua>
- 4.4. Офіційний сайт Управління Верховного комісара ООН в Україні // <http://unhcr.org.ua/uk/>
- 4.5. Офіційний сайт Міжнародної організації з міграції в Україні // <http://iom.org.ua/ua/>
- 4.6. Модульне середовище навчання: 10.241.24.9.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточне та підсумкове оцінювання здійснюється відповідно до положення https://nadpsu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/01/polozh-otsinka-2020-_12.01.-.pdf

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

Середовище в аудиторії є творчим, відкритим до конструктивної критики.

Загальну оцінку за аудиторну, самостійну (індивідуальну) роботу необхідно вираховувати як середньоарифметичну з поточних оцінок, шляхом ділення суми оцінок (5,4,3,2), на кількість оцінок отриманих протягом модуля (семестру, періоду вивчення дисципліни), яка визначена робочою програмою навчальної дисципліни. Для розрахунку, кількість поточних оцінок повинна бути не менше чотирьох, для заочної форми навчання – не менше двох.

Середньоарифметична оцінка з поточних оцінок складається з оцінок за аудиторну, індивідуальну роботу та проставляється окремою графою в журналі обліку навчальних занять з округленням до 0,01 після останнього заняття з дисципліни, семестру.

До оцінок за аудиторну роботу відносяться оцінки за заняття, під час яких здійснювалось обов'язкове оцінювання та оцінки, одержані на інших заняттях. За матеріалами пропущених занять, під час яких здійснювалось обов'язкове оцінювання, курсант (слухач, студент) зобов'язаний відзвітувати до модульного контролю. За кожне пропущене заняття або відсутність оцінки на занятті, під час якого здійснювалось обов'язкове оцінювання, при обчисленні середньоарифметичної оцінки з поточних оцінок рахується «0» балів.

Індивідуальні завдання оцінюються «зараховано» чи «не зараховано». Виконання звітів про самостійне вивчення визначеного робочою програмою навчальної дисципліни матеріалу оцінюється «зараховано» чи «не зараховано». Робота зараховується, якщо в звіті є основні поняття та положення, структура відповідає змісту матеріалу, сформовано висновки

Сумарна кількість балів за дисципліну є сумою від середньоарифметичної поточної оцінки, помноженої на ваговий коефіцієнт 0,8, та оцінки за семестровий контроль, помноженої на 0,2. У відповідності до набраної сумарної кількості балів, оцінка за дисципліну визначається за національною шкалою, шкалою ЄКТС і 100-бальною шкалою за допомогою «Таблиці відповідності шкал оцінювання» (таблиця 1) та «Шкали переведення національної системи і системи ЄКТС в 100-бальну систему», наведеної в додатку 2 «Положення про систему поточного і підсумкового оцінювання результатів навчання курсантів (слухачів, студентів) Національної академії Державної прикордонної служби України ім. Б. Хмельницького».

Курсант (слухач, студент) допускається до семестрового контролю (семестрового екзамену, диференційованого заліку, заліку), якщо він склав всі модулі, виконав всі види завдань, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни. Курсант (слухач, студент), який не склав хоча б одного модуля, курсової роботи (проекту), отримав середньоарифметичну оцінку з поточних оцінок за аудиторну роботу менше 2,0, не відзвітував за контрольні, лабораторні роботи, індивідуальну роботу, не допускається до семестрового контролю. У разі коли курсант (слухач, студент) не виконав умови допуску до складання семестрового контролю, то він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни і в відомості обліку успішності екзаменатор проставляє – «не допущений», а в графі «підсумкова оцінка», йому виставляється оцінка «незадовільно» за національною шкалою, 35 балів за 100-бальною шкалою і FX – за шкалою ЄКТС (таблиця).

Курсант (слухач, студент), який отримав середньоарифметичну оцінку з поточних оцінок за аудиторну роботу менше 2,0, не відзвітував за контрольні, лабораторні роботи та визначений робочою програмою навчальної дисципліни вид індивідуальної роботи до модульного контролю не допускається. Він вважається таким, що не виконав вимоги робочої програми навчальної дисципліни і йому виставляється оцінка за модуль «незадовільно» за національною шкалою, 35 балів за 100 бальною шкалою і FX за шкалою ЄКТС.

Курсант (слухач, студент) допускається до семестрового контролю (семестрового екзамену, диференційованого заліку, заліку), якщо він склав всі модулі, виконав всі види завдань, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.

Курсанта можна звільнити від складання семестрового контролю, при цьому звільнення здійснюється на підставі вимог «Положення про систему поточного і підсумкового оцінювання результатів навчання курсантів (слухачів, студентів) Національної академії Державної прикордонної служби України ім. Б. Хмельницького».

При розрахунку середньоарифметичної оцінки з поточних оцінок за кожне пропущене заняття, під час якого здійснювалось обов'язкове оцінювання, виставляється «0» балів. Якщо курсант (слухач, студент) за відповіді на семестровому контролі отримує оцінку «незадовільно», засвоєння дисципліни йому не зараховується і у відомості обліку успішності виставляється оцінка «незадовільно» за національною шкалою, 50 балів за 100-бальною шкалою і FX – за шкалою ЄКТС (додаток 1).

Курсант (слухач, студент), що одержав одну або дві незадовільні оцінки за результатами семестрового контролю, без поважних причин не з'явився на семестровий екзамен (диференційований залік, залік) допускається до ліквідації академічної заборгованості після завершення екзаменаційної сесії. Не пізніше наступного дня, після завершення екзаменаційної сесії, начальник навчального відділу відпрацьовує графік ліквідації академічної заборгованості і представляє на затвердження заступнику ректора академії (проректору) з навчальної роботи. При відпрацюванні графіку ліквідації академічної заборгованості для підготовки до складання диференційованого заліку, заліку курсанту (слухачу, студенту) виділяється один день на підготовку і один день на здачу, до складання семестрового екзамену виділяється три дні на підготовку і один день на здачу. Повторне складання одного й того ж семестрового екзамену

(диференційованого заліку, заліку) допускається не більше двох разів з кожної дисципліни: перший раз викладачу за рішенням начальника кафедри; другий раз – комісії, яка створюється рішенням заступника ректора академії (проректором) з навчальної роботи.

У разі отримання курсантом (слухачем, студентом) незадовільної оцінки під час другого повторного складання семестрового екзамену (диференційованого заліку, заліку) комісії або отримання більше двох незадовільних оцінок під час екзаменаційної сесії, питання про їх подальше навчання розглядається на засіданні Вченої ради факультету та академії.

Семестровий контроль оцінюється за національною шкалою, 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС відповідно до «Шкали переведення національної системи і системи ЄКТС в 100-бальну систему» наведеної в «Таблиці відповідності шкал оцінювання»

Таблиця відповідності шкал оцінювання

Сума кількості балів	Бал за 100-бальною шкалою	Національна шкала	Оцінка ЄКТС
5,00-4,51	100-90	5	A
4,50-4,01	89-82	4	B
4,00-3,51	81-75	4	C
3,50-3,01	74-67	3	D
3,00-2,6	66-60	3	E
2,59-2,00	59-35	2	FX
1,99-0,00	34-1	2	F

Дотримання академічної доброчесності

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності науково-педагогічним складом передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;

- надання достовірної інформації про результати досліджень та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти.
Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:
- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.
За порушення академічної доброчесності учасники освітнього процесу закладу вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності.

Нормативно-правове забезпечення: <https://nadpsu.edu.ua/osvita/normatyvno-pravove-zabezpechennia/>.

Додаток А
Методи навчання та методи контролю навчальних
досягнень

Шифр	Метод навчання
1. Традиційні методи навчання	
МН.1.1.	Усне викладення навчального матеріалу (розповідь, пояснення, лекція)
МН.1.2.	Обговорення матеріалу, що вивчається (бесіда, дискусія, брифінг, диспут)
МН.1.3.	Наочні методи (ілюстрація, демонстрація)
МН.1.4.	Практичні методи (лабораторна робота, практична робота, пробні вправи, творчі вправи, усні вправи, практичні вправи, графічні вправи, технічні вправи)
МН.1.5.	Методи самостійного та індивідуального навчання (рецептивний, репродуктивний, евристичний, дослідницький)
2. Активні методи навчання	
МН.2.1.	Ігрові (професійні ігри, професійний тренінг)
МН.2.2.	Неігрові (аналіз конкретної ситуації, круглий стіл, навчання через науково-дослідну роботу)
МН.2.3.	Неімітаційні (групові дискусії, індивідуальні практикуми, метод «ХОБО», активні види лекційних і семінарських занять)
3. Інтерактивні методи навчання	
МН.3.1.	Інтерактивні методи в малих групах
МН.3.2.	Інтерактивні методи в великих групах
МН.3.3.	Інтерактивні методи під час самостійної роботи

Шифр	Метод контролю навчальних досягнень
1. Попередній контроль	
МК 1.1	Вибірковий усний
МК 1.2	Фронтальний письмовий
МК 1.3	Фронтальний тестовий
МК 1.4	Фронтальний проблемний
МК 1.5	Виконання нормативу
МК 1.6	Виконання вправи
2. Поточний контроль	
МК 2.1	Вибірковий усний
МК 2.2	Колоквіум
МК 2.3	Контрольна робота
МК 2.4	Тестування
МК 2.5	Захист звіту з лабораторної роботи
МК 2.6	Захист звіту з практичної роботи
МК 2.7	Індивідуальна розрахункова робота
МК 2.8	Реферат
МК 2.9	Виконання нормативу
МК 2.10	Виконання вправи
3. Рубіжний контроль	
МК 3.1	Фронтальний письмовий
МК 3.2	Фронтальний тестовий
МК 3.3	Фронтальний проблемний
МК 3.4	Виконання нормативу
МК 3.5	Виконання вправи
4. Підсумковий контроль	
МК 4.1	Усний
МК 4.2	Письмовий
МК 4.3	Тестовий
МК 4.4	Проблемний
МК 4.5	Практичний